

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- ... dass d'Amendementen an der allgemenger Diskussioun inclus sinn. Wann also nach e Rescht ass vu Riedezäit, da kann déi gebraucht ginn, ier mer...

► **M. Alex Bodry** (*LSAP*).- Et kann ee sech net Porte-parole vun engem Schäfferot maachen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- ...d'Debatt ofgeschloss hu mat dem Lancement vum Vott.

Vote sur l'amendement 1

Also, d'Diskussioun ass eriwwer a mer stëmmen iwwert den Amendement of, dee vun der CSV abruecht ginn ass, an deen, mengen ech, largement vum Här Wolter och explizéiert ginn ass. D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen.

► **Plusieurs voix**.- Iwwer wat stëmme mer of?

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Iwwert den Amendement!

(Interruptions)

An dann d'Procuratiounen.

D'Ofstëmmungseresultat ass 34-mol Neen, 26-mol Jo. Domat ass den Amendement 1 net ugehall.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ont voté non: MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferdin, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Mir géifen zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7037 a sengem Ensembl iwwergoen. D'Ofstëmmung fänkt elo un.

(Concertation interne)

Jo, ech gi vum Generalsekretär drop opmierksam gemaach, ech soll drun erënneren, wat de Rapporteur gesot huet, wat déi Erreur-matérielen ugeet a wou mer och den Accord... Ech wëll duerfir nach eng kéier dorop hiweisen, fir dass mer wëssen, iwwer wat mer ofstëmmen.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7037 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen, dann d'Procuratiounen. D'Ofstëmmung ass elo...

(Brouhaha général et hilarité)

► **Mme Anne Brasseur** (*DP*).- Et ass ee vu menge leschte Votten, mä anscheinend huet d'Maschinn mech hei schonn ofgeschriwwen. Ech sinn awer nach ëmmer do.

(Hilarité générale et interruptions)

► **M. Gast Gibéryen** (*ADR*).- Et geet séier hei!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Also 34-mol Jo a 26-mol Neen. Domat ass de Projet de loi 7037 ugehall.

Ont voté oui: MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferdin, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ont voté non: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Ass d'Chamber d'accord, d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel ze ginn?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou décidéiert.

5. 6864 - Projet de loi portant sur le bail commercial et modifiant certaines dispositions du Code civil (suite)

Mir géifen dann direkt de Vott huelen iwwert dee Projet, dee mer gëschter duerchdiskutéiert hunn, de Projet de loi 6864 iwwert de Bail commercial. Ech mengen, do ass alles gesot a mir kënnen zur Ofstëmmung iwwergoen.

(Brouhaha général)

Also, et ass dat Gesetz, iwwert dat mer gëschter diskutéiert hunn, iwwert de Bail commercial.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6864 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen, dann d'Procuratiounen. D'Ofstëmmung ass eriwwer.

An ech gesinn, d'Madamm Brasseur huet mat ofgestëmmt. Den Apparat huet sech enges Bessere beléiere gelooss. 57-mol Jo, 3 Abstentatiounen. Domat ass och de Projet 6864 ugehall.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferdin, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Se sont abstenus: MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser).

Sidd Der mat der Dispens d'accord?

(Assentiment)

Merci.

Da géife mer zum nächste Projet iwwergoen. Dat ass de Projet de loi 7096, e Kooperatiounsaccord tëschent den EU-Länner a Kasachstan, dee mer ratifizéieren. An et ass de Rapporteur, den Här Yves Cruchten, deen d'Wuert huet.

6. 7096 - Projet de loi portant approbation de l'Accord de partenariat et de coopération renforcé entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la République du Kazakhstan, d'autre part, signé à Astana, le 21 décembre 2015

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Défense, de la Coopération et de l'Immigration

► **M. Yves Cruchten** (*LSAP*), *rapporteur*.- Merci, Här President, an ech kann lech versprechen, dass mer bei deem heite Projet kee Sträit wäerte kréien iwwert d'Riedezäiten,...

(Hilarité)

...an ech mengen, och net vill um Fong.

Der Europäescher Unioun hir Relatiounen mat der Republik vu Kasachstan baséieren de Moment op engem sougenannten APC, engem Accord de partenariat et de coopération, deen zanter dem Juni 1999 a Kraaft ass. Där Accorde ginn et der méi. Am Ganze ginn et der zéng.

D'Iddi derhannert ass, bei eise Partner d'Demokratie ze stäerken an och hir Wirtschaft ze entwëckelen. Et ass en Deel vun eiser Noperschaftspolitik. Dës Accorde stellen och den institutionelle Kader fir de politeschen Dialog. Wat déi wirtschaftlech Kooperatioun ugeet, sou kann ee soen, dass Kasachstan fir 24 Milliarden Euro Gidder an d'Europäesch Unioun exportéiert, a virun allem Pétrol, an ëmgedrëit d'Europäesch Unioun eng 7,5 Milliounen Euro a Kasachstan exportéiert, wat haaptsächlech am Beräich Maschinnebau oder vun Equipementer ze gesinn ass.

Am Joer 2011 krut d'Kommissioun dunn den Optrag, en Accord de partenariat et de coopération renforcé mat Kasachstan auszuhandelen, dee mir haut mat dësem Gesetz wëllen un huelen. Dësen neien Accord baséiert op deenen dräi bekannte Pilieren, éischstens dem politeschen Dialog, zweetens dem Commerce an drëtzens an der Coopération sectorielle an den Domänen vum Développement durable, der Justiz oder nach der Sécherheet.

Ier ech elo den Accord vu menger Partei zu dësem Projet ginn, wëllt ech awer onbedéngt drop hiweisen, dass d'Europaparlament seng definitiv Zoustëmmung zu dem Accord mat Kasachstan u Konditiounen geknäppt huet. Grad an de Froe vun de Mënscherechter, déi d'Parlament nach net erfëllt gesäit, mussen nach Verbesserung kommen. Dëst huet d'Europaparlament a senger Resolutioun den 22. November 2012 ausgedrëckt. Mir sollten also och nom Vott vun haut nach en A drop halen.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Dat war kuerz a bündeg. Dann hunn ech eng Wuertmeldung vum Här Laurent Mosar.

Discussion générale

► **M. Laurent Mosar** (*CSV*).- Merci, Här President. Merci fir d'Éischt dem Rapporteur fir säin exzellente mëndlechen awer och schrëftleche Rapport. De Rapporteur huet op e Punkt opmierksam gemaach, deen eis och bien entendu um Mo läit, dat ass dee vum Respekt vun de Mënscherechter. Mir wëssen, dass Kasachstan leider Gottes am Moment nach kee Modell ass, wat de Respekt vun deene Mënscherechter ubelaangt.

Ech géif vläicht och nach direkt en anere Volet do mat eranhuelen. Dat ass dee vun der Good Governance. Och wat d'Regierung vu Kasachstan ugeet, si sécherlech nach eng Rei vun Efforten ze maachen. Mir wëllen duerfir och nach eng kéier de Minister invitéieren, weider och ze versichen, dat Land an déi richteg Richtung ze kréien.

Dat gesot, bréngen ech awer hei den Accord vu menger Fraktioun zu deem Projet.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Weider Wuertmeldungen? Den Här Kartheiser huet d'Wuert.

(Interruption)

Entschëllegt, Här Kartheiser! Fir d'Éischt kënn den Här Adam; ech hat den Här Adam net gesinn.

► **Mme Viviane Loschetter** (*déi gréng*).- Wéi kann een deen net gesinn?

(Interruptions)

► **M. Claude Adam** (*déi gréng*).- Merci, Här President, ech wëll et kuerz maachen. Ech wëll dem Yves Cruchten Merci soe fir all seng Ausféierungen, déi ech deelen. An ech wollt awer och heihinnerkommen, fir nach eng kéier do nozedrécken, wat och den Här Cruchten ugedeit huet: Kasachstan ass schonn ee kriddeleche Partner.

Transparency International huet Kasachstan 2016 op déi 131. Plaz gesat. Dat heescht, dass et an 130 State vun deenen 176, déi am Ranking sinn, manner Korruptioun gëtt, an et sinn also just 34 Staten, déi méi Korruptioun kenne wéi Kasachstan. An et ass och esou, dass Amnesty International seet, dass 2016-2017 d'Grondrechter wéi Meenungsfräiheet a Versammlungsfräiheet a Kasachstan ageschränkt sinn.

Et gëtt och positiv Zeechen: Kasachstan léisst zënter 1999 international Wahlbeobachtungen vun der OECD zou. Déi kommen zwar allerdéngs regelméisseg zu därselwechter Konklusioun: dass déi Wahlvirgäeng alles anescht wéi transparent sinn an och net den Ufuerrungen vun deene Wahlprozesser, wéi mir se an der westlecher Welt fuerderen, entgéintkommen. A wann eng Partei 82% vun de Stëmme kritt an e President mat 95,6% gewielt gëtt, dann ass een zu Recht mësstrauesch.

Duerfir si mer der Meenung, dass do nach vill ze maachen ass.

(Interruption)

Wa mer awer esou wäit ginn, dat Land ze kritiséieren, dann ënnerstëtze mer trotzdem d'Zesummenaarbecht, déi mer hunn. A mer soen: Et ass wichteg, dass mer ebe keng Isolatiounspolitik maachen, mä ëmmer erëm déi Mënscherechtsfro matdiskutéieren, an dass mer och Kasachstan hëllefen, sech wirtschaftlech weiderzëntwëckelen. An et muss een och derbäisoen: D'Europäesch Unioun ass och net ganz altruistescht bei deenen doten Hëlfe. Et ass natierlech och fir d'EU interessant, en Handelspartner an deem doten Deel vun der Welt ze hunn. An do ass Kasachstan net onwichtig.

Duerfir ginn ech dann och den Accord vun der grénger Fraktioun zu dësem Projet de loi.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. Den Här Gusty Graas hat och d'Wuert gefrot. Hie kritt et selbstverständlech.

► **M. Gusty Graas** (*DP*).- Och ganz kuerz, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, effektiv, wann een deen Accord do duerchliet, da kéint ee jo bal mengen, mir géifen hei mat Kasachstan eng nei Relatioun ustriewen. Dat wëlle mer och maachen. Mä et muss een awer natierlech ganz realistesch bleiwen. Mir wëssen, wat fir ee politesche Regimm an deem Land ass. D'Virriedner hei hu schonn drop hiweisen.

Ech mengen, och fir eis ass natierlech den Aspekt virun allem vun de Mënscherechter ganz wichteg. Mir hoffen, dass et elo net nëmmen hei bei gudden Absichte bleift, mä dass deen Accord hei och dann eng gutt Basis wäert bidden, fir dass an Zukunft net nëmmen déi Relatiounen mat deem Land, mä doriwwer eraus och an dem Land selwer d'Situatioun sech dach besonnesch op wesentliche rechtsstaatleche Punkte kënnen verbessern.

Ech wëll awer ofschléissend dem Yves Cruchten e Merci fir säi Rapport soen a brénge selbstverständlech och d'Zoustëmmung vun der Demokratescher Partei.

Merci.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. An elo huet d'Wuert den Här Kartheiser.

► **M. Fernand Kartheiser** (*ADR*).- Jo, villmools Merci, Här President. Ech wëllt vläicht e puer Punkte maachen. Deen éischten, natierlech: dem Här Cruchten e grouse Merci fir dee Rapport, deen en eis presentéiert huet.

Kasachstan ass fir Lëtzebuerg e wichtige Partner, an ech schlësse mech och ganz gär all deene Kommentaren un, déi op d'Mënscherechtsproblemer an deem Land opmierksam gemaach hunn. Mir ginn och dervun aus, dass den Här Minister Asselborn an dem Dialog mat Kasachstan och déi Problemer uschwätzt an op Verbesserungen hiwiert.

Interessant ass awer fir eis elo an dëser Debatt, dass mer deen Accord, wéi mer et och herno mat Kuba gesinn, als Lëtzeburger Parlament integral virgeluecht kréien zur Ratifizéierung. Mir hate virdu an där Debatt, déi mer gefouert hunn, gesinn, dass beim Artikel 22 eis Verfassung seet: Déi soll der Chamber virgeluecht ginn - dat ass jo hei esou presentéiert ginn -, an deene Punkten, déi se interesséiert. Dat wor zum Deel en Objet vun der Debatt.

Den Artikel 37 vun eiser Verfassung, deen iwwert d'Ratifikatioun vun den internationalen Traitée schwätzt, gesäit eng Differenzéierung an deem Sënn net vir! Et ass also och am Verfassungsrechtlechen hei zu Lëtzebuerg eng Evidenz, dass en Traité, deen d'Chamber soll ratifizéieren, der Chamber a senger Ganzheet, a senger Totalitéit virgeluecht gëtt.

Firwat ënnersträichen ech dat hei? Ma genau sou wéi am CETA mat Kanada gëtt et hei eng Partie, déi an der Kompetenz vun der Europäescher Unioun läit, an eng aner Kompetenz, notament de politeschen Dialog, deen haaptsächlech d'Memberstate betrëfft. Et ass also e Caractère mixte, wéi mer et och an aneren Accorden hunn. An et ass eben hei fir eis interessant als ADR, fir ze ënnersträichen, dass mer souwuel mat Kasachstan wéi mat Kuba, zwee Dossier, déi mer haut diskutéieren, als Chamber dee ganzen Traité virgeluecht kréien.

A fir eis ass et eng logesch Konsequenz, dass mer och aner international Accorden, déi zum Deel hei méi kontrovers diskutéiert ginn, wéi den CETA oder eventuell zukünfteg Accorden och mat den USA, mir wësse jo net, wéi sech dat weiderentwëckelt, och als Ganz dem Lëtzeburger Parlament virgeluecht kréien.

Et ënnerläit net Brësseler Instanzen, wéi och ëmmer déi sech nennen oder wéi se zesumme-gesat sinn, fir engem Parlament Deeler vun Accorden virzëenthallen, déi et soll ratifizéieren.

Dat gesot, Här President, gi mir ganz gär eisen Accord fir d'Ratifizéierung vun dësem Accord.

Ech soen lech villmools Merci.